

lentétes katonai törekvései előtérbe állították Jugoszlávia kérdését, amelynek magyar vonatkozása is volt.

A magyarok egyszerűen dilemmába kerültek. Égtek a vágtyól, hogy az első világháború végén Jugoszláviához csatolt területeket visszaszerez-zék, miközben néminemű rosszállással figyelték, hogyan terjeszkedik Né-metország Közép-Európában. Bekebelezte Ausztriát, feldarabolta Cseh-szlovákiát, legyőzte Lengyelországot, és gyakorlatilag megszállása alá he-lyezte Romániát. Ebben a helyzetben Jugoszlávia, amely a kisantant utolsó mohikánja és egyetlen sértetlen tagja volt, a magyarok szemében kettős minőségben lett fontos, egyrészt mint olyan ország, amely kapcsolo-latot jelenthet a Nyugat felé, másrészt mint amely esetleg bevonható egy olasz–magyar tömbbe, s egy ilyen tömb megkísérelhette, hogy a Harmadik Birodalom további terjeszkedésének útját állja.

A magyarok számot vetettek mindeme történelmi, katonai és politikai realitásokkal, és egy meglehetősen ellentmondásos irányvonalat érvénye-sítettek. Alighogy Észak-Erdélyt bekebelezték, kérlelni kezdték Berlint, hogy segítsen területi revíziót végrehajtani és megkaparintani Jugoszlávia magyarlakta részeit.¹¹⁶ Egyidejűleg érintkezésbe léptek a jugoszlávokkal, díszkréten tájékoztatták őket elképzeléseikről, területi igényeikről és ar-ról, hogy a két országot érintő témákat közvetlen tárgyalások útján kíván-ják rendezni. Vagyis a tengely közvetítése nélkül. Ezeknek a diplomáciai ügyeskedéseknek az árnyékában magyar részről olyan tervek készültek, hogy amennyiben Jugoszláviát akár Németország, akár Olaszország meg-támadná és ennek következtében az szétesne, akkor miképpen tehetnék rá a kezüket a magyarlakta területekre és Horvátországra.

Ezekkel a tervekkel egyidejűleg csöndes diplomáciával próbálták fel-melegíteni a kapcsolatokat Jugoszláviával.¹¹⁷ A szeptemberi és októberi óvatos közeledés decemberre gyümölcsöt érlelt, amikor is sikerült „békét és örök barátsági szerződést” kötni a jugoszlávokkal.¹¹⁸ A szerződés ki-mondta, hogy a két fél „konzultációt folytat egymással minden olyan kér-désben, amely nézetük szerint kihat kölcsönös kapcsolatukra”. Született egy szóbeli megállapodás is arról, hogy a jugoszlávok megteremtik a kellő kulturális lehetőségeket a magyar kisebbség számára a Vajdaságban. A németek és az olaszok magától értetődően lépést tartottak ezekkel a fej-leményekkel, minthogy a tengelyhatalmak egyik fő célja az volt, hogy Ju-goszlávia is csatlakozzék a háromhatalmi paktumhoz. 1941 márciusában diplomáciai válság támadt, s a magyarok riadtan értesültek azokról a hí-resztelésekről, hogy a németek állítólag felajánlották Jugoszláviának, hogy amennyiben csatlakozna a paktumhoz, garantálják területi integritását. Egy ilyen alku áthúzta volna a magyar területi revízió tervét. Az új külügyminiszter, Bárdossy László¹¹⁹ felhívta Berlin figyelmét, hogy „a